

Z HISTORII OSTROWIECKIEGO SPORTU

Waldemar Frańczak, Klub Sportowy Zakładów Ostrowieckich 1929-1939, U. P. Z. P. "Dorand", Ostrowiec Świętokrzyski 2019, ss. 200 (recenzował Dariusz Kisiel)

O tym, że Waldemar Frańczak, autor wydanych na 80-lecie KSZO „Piłkarskich potyczek ostrowieckiego klubu”, zbiera materiały do kolejnej publikacji, wiedziałem dużo wcześniej, zanim doszło do oficjalnych obchodów 90. rocznicy istnienia sportowej chluby Ostrowca Świętokrzyskiego. Znałem też treść części przygotowanych przez autora materiałów, ale na zajutrz po jubileuszowej gali, która miała miejsce w listopadzie 2019 roku, z prawdziwymi wypiekami na twarzy przerzucałem kolejne stronicie książki „Klub Sportowy Zakładów Ostrowieckich 1929-1939”.

To bez wątpienia lektura obowiązkowa dla każdego kibica nie tylko w naszym mieście, ale w całej Polsce. Książka poświęcona jest historii KSZO w latach 1929-1939, ale Waldemar Frańczak odwołuje się do aktywności fizycznej ostrowczan już po zakończonej I wojnie światowej, poświęcając sporo miejsca początkom działalności sportowej w naszym mieście, zanim jeszcze utworzono klub. Pisze o powstaniu i pierwszych sukcesach sportowców KSZO na arenie ogólnopolskiej, ale sporo miejsca poświęca także działalności innych klubów, takich jak KS Strzelec, TUR, Policijny Klub Sportowy, KS Rezerwa Unia, a także dwóch żydowskich – Makkabi, który funkcjonował jako towarzystwo gimnastyczno-sportowe i Gwiazdy, jako klubu robotniczego.

Waldemar Frańczak jest historykiem, pracował także jako dziennikarz. Dziś, jako emerytowany nauczyciel, bada historię ostrowieckiego sportu. Łącząc historyczne i dziennikarskie pasje, wykonał żmudną pracę faktograficzną, bazując głównie na materiałach przedwojennej prasy sportowej. Co ciekawe, w żadnym ze źródeł nie udało mu się potwierdzić, że Klub Sportowy Zakładów Ostrowieckich powstał dokładnie 11 sierpnia 1929 roku. Ta data dziś powszechnie uznawana jest za tożsamą z narodzi-

nami klubu. W opinii autora, prace wstępne nad zawiązaniem klubu miały miejsce już w 1928 roku, kiedy to, według „*Expresu Zagłębia*”, powstały sekcje lekkoatletyczna i bokserska. Dopiero rok później obie połączone sekcje miały dać podwaliny pod struktury KSZO. Być może za datę powołania do życia Klubu Sportowego Zakładów Ostrowieckich uznaje się 11 sierpnia 1929 roku, ponieważ tego dnia zorganizowano szereg imprez sportowych i festyn w parku fabrycznym. Najważniejszą z nich był wyścig kolarski na dystansie 110 km. Jego trasa prowadziła z Ostrowca przez Zawichost, Sandomierz, Opatów, a kolarze finiszowali na mecie usytuowanej przy ulicy Kościuszki, jednej z najlepiej utrzymanych ulic w tej części Ostrowca. Podczas festynu w parku fabrycznym odbyły się także pokazowe walki pięściarskie i zapaśnicze oraz gry tenisowe. Pewne natomiast jest to, że KSZO swą osobowość prawną zyskał 16 maja 1930 roku, kiedy to został zarejestrowany i wpisany do wykazu stowarzyszeń i związków w Urzędzie Wojewódzkim Kieleckim.

Klub działał przy Zakładach Ostrowieckich, czyli przy hucie, która przekazywała środki na budowę boiska i innych inwestycji sportowych. W 1930 roku wybudowano na stawach hutniczych pływalnię z konstrukcją na palach. Z kolei w 1931 roku przystąpiono do budowy stadionu z 400-metrową bieżnią lekkoatletyczną. Po trzech latach na stadionie zakończono montaż skoczni, rzutni, strzelnicy, a także urządzenia boisk do koszy-

kówki i siatkówki. Nie było tylko trybun. Stał także zaprojektowany przez Tadeusza Rekirowicza dom klubowy z salą teatralną na 300 miejsc. Dlatego też według Waldemara Frańczaka, jako pierwsze rozpoczęły działalność w klubie sekcje piłkarska, lekkoatletyczna i kolarska.

Funkcjonowanie w naszym mieście pływalni spowodowało, że po pierwsze sukcesy na arenie ogólnopolskiej sięgnęli piłkarze wodni, którzy w latach 1937-1939 występowali w Lidze Państwowej, a także byli powoływani do reprezentacji Polski. Osiągnięcia mieli również pływacy, którzy na mistrzowskiej imprezie już w 1935 roku mieli w dorobku dwa, brązowe medale. Zdobył je Stefan Nowicki, którego możemy uważać za pierwszego sportowca KSZO, który trafił do kadry. Kolejnymi byli Antoni Kierysza, najszybszy pływak z Ostrowca przed wojną oraz Jan Zakrzewski – warszawianin, który zasilił KSZO w 1936 roku. Obaj w 1939 roku zagrali przeciwko waterpolowej reprezentacji Finlandii. Prawdziwą karierę sportową zrobił natomiast pływak Kazimierz Karpiński – wychowanek KSZO, który zmienił barwy na AZS Warszawa, zdobywał medale mistrzostw Polski i został powołany w 1936 roku na Igrzyska Olimpijskie w Berlinie. Był pierwszym olimpijczykiem pochodzącym z Ostrowca.

Członkami kadry olimpijskiej byli także przedstawiciele królowej sportu. Józef Leśkiewicz był wicemistrzem kraju w rzucie młotem i brązowym medalistą w rzucie oszczepem. Inny miotacz – Michał Imiela, był po-

woływany na zgrupowania kadry olimpijskiej przed igrzyskami w Berlinie. W czołówce plasował się także Jan Kunat, a biegający na dystansach 400 i 800 m Mieczysław Mittelstaedt znalazł się w kadrze narodowej przed igrzyskami planowanymi na 1940 rok.

W 1937 roku w Poznaniu Stanisław Stachurski wywalczył brązowy medal mistrzostw Polski w boksie wadze muszej. Drużyna pięściarska KSZO zdobywała wielokrotnie mistrzostwo okręgu lubelskiego i startowała w drużynowych mistrzostwach Polski. W sezonie 1936/37 awansowała do półfinałów mistrzostw.

Takich sukcesów, jak podkreśla Waldemar Frańczak, nie odnosili piłkarze, którzy od 1932 roku uczestniczyli w rozgrywkach prowadzonych przez PZPN, wcześniej rozgrywali mecze towarzyskie. Od 1935 roku rywalizowali w klasie A podokręgu kieleckiego, a największym sukcesem było wówczas zdobycie Pucharu Klubów Fabrycznych. W 1939 roku KSZO został mistrzem podokręgu kieleckiego i uczestniczył w meczach o wejście do krakowskiej ligi okręgowej.

Ciekawostką jest to, że w KSZO sukcesy w skali ogólnopolskiej odnosili również kolarze. W 1936 roku Adolf Sobótko jako trzeci, a Aleksander Madej jako piąty ukończyli wyścig w przełajowych mistrzostwach Polski. Czołowymi kolarzami byli również Jan Góra i Stanisław Trzankowski, startujący z powodzeniem w VII Kolarskim Biegu do Morza w 1938 roku. Drużyna hokeistów rywalizowała na poziome klasy B Warszawskiego Okręgowego Związku Hokeja na Lodzie. Uprawianie tej dyscypliny uwarunkowane było względami pogody, podobnie jak sekcji narciarskiej. Zawodnicy KSZO biegali na nartach, a nawet skakali na skoczni oddanej do użytku w lutym 1936 roku. Istniała też sekcja motorowa. Motor wówczas był towarem luksusowym. Ze względów finansowych dostępne były najczęściej tylko dla kadry inżynieryjnej Zakładów Ostrowieckich. Jednymi z pierwszych, którzy mieli w Ostrowcu motocykle byli: inż. Leszek Barliński, inż. Władysław Dowbór, inż. Lewandowski. Członkowie sekcji strzeleckiej rywalizowali w mistrzostwach klubowych, jak też w zawodach miejskich, siatkarze i koszykarze spotykali się z gimnazjalistami z „Chreptowicza”, ale brali także udział w zawodach poza naszym miastem.

Jak na dziesięć przedwojennych lat funkcjonowania klubu lista sukcesów nie jest mała. Waldemar Frańczak zauważa, że niezaprzeczną wartością KSZO w okresie międzywojennym byli jego działacze i oczywiście powiązanie klubu z najpotężniejszym zakładem pracy na terenie miasta. W tym okresie prezesami klubu byli: od 1929 roku Władysław Dowbór, od 1930 roku Jerzy Dickman, od 1934 roku Stanisław Szafranski, od 1935 roku Stanisław Poźniak.

Książka „*Klub Sportowy Zakładów Ostrowieckich 1929-1939*” ma ogromną wartość historyczną i powinna się znaleźć na półce nie tylko każdego kibica, ale każdego ostrowczanina. Wszak dotyczy sporej części życia w przedwojennym Ostrowcu. Oprócz niezwykle interesującej treści, jest bogato ilustrowana zdjęciami zarówno z archiwów klubowych, jak i prywatnych. Oczywiście, publikowane zdjęcia mogłyby być większe i wyrażać tym samym intensywniejszą ekspresję sportową, ale to już asumpt do dyskusji o potrzebie wydania kolejnej publikacji z dziejów ostrowieckiego sportu, tym razem być może w formie albumu?